

Załącznik nr 1

do decyzji znak: WOO-I.420.11.2024.SK.48 z dnia 24 września 2025 r. o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na **kontynuacji eksploatacji złoża gipsów miocénskich „Borków-Chwałowice” (przy zwiększonej wielkości wydobywania do 900 000 Mg rocznie oraz zmianie granic obszaru i terenu górnictwa), zlokalizowanego na terenie gminy Pińczów i gminy Chmielnik, woj. świętokrzyskie**

Charakterystyka przedsięwzięcia

Projektowane zamierzenie polega na kontynuacji wydobywania gipsów miocénskich ze złoża „Borków-Chwałowice”. W ramach inwestycji przewiduje się zmianę granic poziomych i pionowych obszaru górnictwa, zwiększenie powierzchni terenu górnictwa oraz zwiększenie wielkości wydobywania gipsu z 700 000 Mg do 900 000 Mg rocznie. Całkowita powierzchnia udokumentowanego obszaru złoża wynosi ok. 80,03 ha. Granica spągowa złoża jest zmienna i waha się pomiędzy +196 m n. p. m. w części zachodniej złoża, a +217 m n. p. m. w jego części północnej. Realizacja inwestycji ma na celu rozszerzenie zakresu eksploatacji złoża w kierunku wschodnim.

Eksploatacja planowana jest do realizacji na terenie obrębów: 0004 Borków, 0032 Szarbków, gmina Pińczów oraz 0004 Chomentówek, gmina Chmielnik, natomiast obszar oddziaływania inwestycji (determinowany zasięgiem leja depresji) obejmie obręby: 0008 Chrabków, 0009 Chruszów, 0010 Chwałowice, 0034 Uników, gmina Pińczów, 0018 Sędziejowice, gmina Chmielnik, 0011 Galów, 0022 Młyny, 0038 Szaniec, gmina Busko-Zdrój oraz 0003 Gartatowice, gmina Kije.

Eksploatacja złoża (w poszerzonych granicach) prowadzona będzie tak jak dotychczas metodą odkrywkową, do rzędnej ok. +196 m n.p.m., w warstwie suchej i zawodnionej z odwodnieniem wyrobiska, z urabianiem z użyciem środków strzałowych oraz metodą mechaniczną (spycharko - zrywarką, koparką ze zrywakiem mimośrodowym) w wyznaczonych strefach. Przewidziano 4 strefy wyłączone z prowadzenia robót strzałowych zlokalizowane od strony południowej (w przypadku działek nr ewid. 84/6, 86/2, 85/4, 85/5 obręb Szarbków) oraz północnej (w przypadku działki 5/30 obręb Chomentówek i działki 115/2 obręb Borków).

Urobek ładowany będzie koparkami lub ładowarkami na pojazdy i przewożony do zakładu przerobczego znajdującego się poza planowanym przedsięwzięciem - na terenie zakładu produkcyjnego „Rigips - Stawiany” zlokalizowanego około 1,7 km od kopalni. Zakłada się możliwość wykorzystania w wyrobisku mobilnego węzła przerobczego (krusząco - sortującego). Maksymalna wielkość przerobu gipsu na mobilnym węźle krusząco-sortującym wyniesie do 90 000 Mg rocznie, co stanowi ok. 10% maksymalnego planowanego rocznego wydobywania.

Powierzchnia obszaru górnictwa „Borków” wynosi aktualnie ok. 128,71 ha. Z uwagi m.in. na zakończenie eksploatacji zachodniej części złoża oraz uznanie części terenów poeksploatacyjnych za zrekultywowane, planowany obszar górniczy nazwany „Borków I” o powierzchni ok. 104,45 ha będzie mniejszy od dotychczasowego o ok. 24 ha. Zmianie ulegnie również granica i powierzchnia terenu górnictwa, planowany teren górniczy o nazwie „Borków II” wyznaczono w oparciu o zakres oddziaływań robót strzałowych i odwodnienia złoża. Jego powierzchnia wyniesie ok. 2 556,1 ha i będzie większa od powierzchni obecnego terenu górnictwa „Borków I” o ok. 1 435 ha.

Zgodnie z dokumentacją powierzchnia udokumentowanego złoża wynosi ok. 80,03 ha. Z eksploatacji wyłączony będzie wschodni fragment złoża położony na działce nr 5/26 obręb

Chomentówek o powierzchni ok. 6,29 ha. Inwestycja obejmie część złoza o powierzchni ok. 73,77 ha, to jest ok. 92% powierzchni całkowitej złoza.

Złoże eksploatowane jest i będzie piętrami i podpiętrami eksploatacyjnymi:

- poziom I +226 m n.p.m.,
- poziom II +212 m n.p.m.,
- poziom III poniżej rzędnej +212 m n.p.m., docelowo do +196 m n.p.m.

Zgodnie z dokumentacją docelowo przewiduje się utworzenie trzech pięter eksploatacyjnych (do 6 podpięter wydobywczych). Przewiduje się piętra o wysokości od ok. 9 do ok. 20 m oraz podpiętra o wysokości od ok. 5 do ok. 10 m. Podstawowe parametry eksploatacji będą następujące:

- wysokość piętra: 9 - 20 m,
- ilość poziomów nadkładowych: 2,
- dopuszczalny kąt nachylenia ociosów lub skarp stałych i roboczych: 75° - roboczy (stały 63°), 45° - roboczy (stały 33°),
- nachylenie ociosów stałych wyrobiska: 63°,
- wymagany generalny kąt zboczy stałych i eksploatacyjnych: 54°,
- wymagany generalny kąt zboczy stałych i eksploatacyjnych z podziałem na podpiętra: 17°,
- szerokość wewnętrznych dróg transportowych: 5 – 10 m,
- nachylenie dróg transportowych: 10 %,
- docelowa powierzchnia wyrobiska: ok. 80 ha,
- docelowa głębokość wyrobiska: ok. 70 m.

Nad złożem „Borków - Chwałowice” zalega nadkład kwalifikujący się jako:

- nadkład wierzchni (warstwa urodzajna – humus) - powierzchnia zdejmowania nadkładu przy realizacji planowanego przedsięwzięcia wyniesie ok. 47,76 ha. Miąższość warstwy urodzajnej wynosi około 0,2 m, co daje ok. 95 513 m³ (ok. 143 269 Mg) humusu. Zdjęty humus będzie na bieżąco wykorzystywany do rekultywacji terenów poeksploatacyjnych kopalni, w tym zwałowiska wewnętrznego, a jego nadwyżka przekazywana osobom fizycznym i instytucjom poza zakład górniczy,
- nadkład zasadniczy - tj. z wyłączeniem warstwy wierzchniej - humusu stanowią: gliny, gliny piaszczyste i ily o średniej miąższości 8,0 m. Powierzchnia rzeczywista zdejmowania nadkładu przy realizacji planowanego przedsięwzięcia wyniesie ok. 47,76 ha. Objętość nadkładu zalegającego nad złożem wyniesie zatem ok. 4 095 600 m³, natomiast jego masa ok. 7 167 300 Mg. Masy te będą składowane na czynnym wewnętrznym zwałowisku nadkładu,
- nadkład wewnętrzny - utwory pochodzenia krasowego występujące w nadkładzie zewnętrznym będące skałą płonną. Wielkość nadkładu wewnętrznego w ww. dokumentacji szacuje się na 15% zasobów bilansowych złoza, czyli ok. 2 982,3 tys. ton, czyli ok. 1 491 tys. m³. Zakłada się, że masy te będą wykorzystywane do stabilizowania ścian wyrobiska, głównie w sąsiedztwie zabudowań wsi Borków lub Szarbków oraz składowane na czynnym wewnętrznym zwałowisku nadkładu.

Zasoby bilansowe na części złoza przeznaczonej do eksploatacji kształtują się na poziomie 34,61 mln ton.

Aktualnie zwałowisko wewnętrzne nadkładu zlokalizowane jest w zachodniej części wyrobiska. Całkowita powierzchnia zajęcia terenu przez zwałowisko wynosi 12,8 ha (wg stanu na dzień 31.12.2024 r.) i składa się z dwóch części:

- zreultywowanej w kierunku rolnym o powierzchni 1,1 ha. Znajduje się ono w części zachodniej wyeksploatowanego wyrobiska górniczego. Jego wierzchowina nie wykracza poza rzędne wysokościowe terenów przyległych,

- czynnego zwałowiska wewnętrznego zlokalizowanego od strony zachodniej o powierzchni zajęcia terenu 11,7 ha. Przewidywana powierzchnia docelowego zwałowiska wyniesie 33,6 ha. Prognozowane rzędne wierzchołki od ok. 230 m do ok. 240 m. n. p. m. - poniżej rzędnych wysokościowych terenów sąsiadujących.

Odprowadzanie wód z odwodnienia zakładu górniczego odbywać się będzie z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury odwadniania wyrobiska systemem rowów, rzepi i rurowciągów.

Eksploatacja prowadzona będzie przy zachowaniu pasów ochronnych od wyrobiska dla zabezpieczenia terenów sąsiednich nie będących w dyspozycji Inwestora, z uwzględnieniem szerokości wynikających z Polskiej Normy PN-G-02100. Możliwość ewentualnych zmian w tym zakresie będzie przedmiotem analizy przez właściwy organ administracji geologicznej.

Przy założonej maksymalnej wielkości wydobycia rocznego przyjęto, że kopalnia pracować będzie ok. 250 dni/rok, praca odbywać się będzie tylko w porze dziennej.

Po zakończeniu eksploatacji powstanie zawadnione wyrobisko poeksploatacyjne o powierzchni około 70 ha. Maksymalna rzędna zwierciadła wody w zbiorniku nie powinna przekroczyć poziomu 240 m n. p. m., czyli rzędnej zwierciadła wód podziemnych w otoczeniu wyrobiska, w poziomie wodonośnym będącym w łączności hydraulicznej ze zbiornikiem. Powstały zbiornik wodny będzie posiadał objętość ok. 64 mln m³.

Mając na uwadze przewidywaną roczną wielkość wydobycia przewiduje się, że czas eksploatacji przedmiotowej kopalni „Borków” wyniesie ok. 45 lat.

Zakłada się rekultywację terenów poeksploatacyjnych kopalni „Borków” w kierunku wodno - ekologiczno - zadrzewieniowym z funkcją rekreacyjno – edukacyjną.

Iwona Kędzierska - Gębska
Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Kielcach
/-podpisany cyfrowo/